

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- En totalt annorlunda landsbygd utanför universitetet – läs YTR:s nätkolumn
- Skall hela Finland vara befolkat?
- ”Hela Finland ska leva” – dags att utse delegater till Landsbygdsriksdagen!
- Hur skall man förhålla sig till hembygden?
- Bättre samordning av regionalpolitiken ger större möjligheter för Leader-metoden
- Läs även detta: *Ordet ”talko” fascinerar i Sverige *Årets stadsdel finns i Vasa *Diskussionstillfälle i Helsingfors inför nästa programperiod *Snart dags för festseminariet LOKAALI i Joensuu *Bidra med innovativt om landsbygdsutveckling

Cit: **”I en tid när samhällsutvecklingen skenar och tempot ökar blir längtan efter någonting mer beständigt stor.”**

Ålandstidningen om begreppet hembygd (Hufvudstadsbladet 6.8).

”Landsbygdens befolkning börjar få tillräckligt av den ständiga regleringen och det direkta mobbandet av jordbrukare.”

Tidningen Maaseudun Tulevaisuus som påpekar att man inom god förvaltning använder sig av sunt bondförstånd i stället för mobbning (Hufvudstadsbladet 4.7).

”Jag förvånar mig över näringsminister Jyri Häkämies och hans höga ämbetsmäns brist på helhetssyn.”

Professorn i regionalvetenskap vid Vasa universitet Hannu Katajamäki som anser att de slumpmässiga besparingarna som riktas mot Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR), hotar göra slut på det landsbygdspolitiska nätverket, vilket har byggts upp under drygt tjugo år (Vasabladet 5.7).

EN TOTALT ANNORLUNDA LANDSBYGD UTANFÖR UNIVERSITETET – LÄS YTR:s NÄTKOLUMN

För ungefär tre år sedan lämnade jag universitet och blev landsbygdsföretagare. Tidigare sysslade jag med landsbygdsforskning och utvecklingsarbete med universitet

som bas, och samarbetat med bl.a. olika ministerier. Min utgångspunkt har alltid varit att forskningen i så stor utsträckning som möjligt direkt bör stöda utvecklingen av forskningsobjektet, i detta fall landsbygdspolitiken. Utgångsläget som sådant var redan problematiskt om man ville skaffa sig meriter vid universitetet, där målet är att producera artiklar för ansedda engelskspråkiga tidskrifter som inte (ens) de finländska beslutsfattarna

läser. Utanför universitetet öppnade sig sedan en helt ny värld, en totalt annorlunda landsbygd än den som ofta återspeglas i forskarens ögon. Den första erfarenheten var den mångfald av olika verksamhetsmöjligheter som öppnade sig för mig, vilket omvänt betyder att jag inte hade förstått människorna på landsbygden, trots att jag hade forskat i deras förhållanden i drygt tio års tid. Sett ur dessa två perspektiv kommer man redan fram till att landsbygdsforskningen av allt att döma ännu står inför många sådana utmaningar som den ännu inte kan svara på, men å andra sidan känns det nästan omöjligt att sätta fingret på just de punkter där en förbättring skulle kunna förväntas. Under de senaste åren har jag åkt runt, närmast då i östra Finland, och hållit föredrag i samband med kampanjen *Byar med livskraft*. Idén om att utveckla byarna på deras egna villkor (man talar bl.a. om avtalsbaserad verksamhet), är redan som sådan en mycket bra idé och nästan ett livsvillkor för att den finländska landsbygden skall förbli bebodd och att en god verksamhetsmiljö skall kunna tryggas i hela landet. Jag försökte vara lyhörd och förnimma hur väl budskapet gått fram vid tillställningarna. Men jag är inte alls övertygad om att medicinen verkar eller att den överhuvudtaget blev tagen. Det är svårt att fastställa om och i vilken utsträckning utvecklingsverksamhet behövs – borde den i ännu högre utsträckning planeras lokalt? Man bör ännu bättre än nu kunna förstå de olika situationer i vilka människor som bor på landsbygden befinner sig i, och ännu noggrannare kunna specificera vilka möjligheter som finns att utveckla landsbygden. Bör man även begrunda själva begreppet utveckling? När forskningen (utvecklingen) och folket på landsbygden skall mötas, innebär det alltid många utmaningar, för utmaningarna finns där, men de kan inte alltid identifieras. Finns det skäl att närmare studera denna gränsyta och lära sig mer om den? *Hela texten för juli månads nätkolumn (1.7) "Forskning och landsbygd möts" är från Landsbygdspolitiska samarbetsgruppens (YTR:s) hemsida och finns på adress http://www.landsbygdspolitik.fi/sv/information/natkolumner/forskning_och_landsbygd_mots.2093.news. Skribenten Simo Palviainen är doktor i samhällsvetenskap. Han är numera företagare, men har varit forskare i miljöpolitik och lektor vid Joensuu universitet. Se även augusti månads nätkolumn (6.8) "I sommarregnet" av Heikki Aurasmaa, som är Landsbygdspolitiska samarbetsgruppens nya generalsekreterare och avdelningschef för arbets- och näringsministeriets regionavdelning. Texten finns att läsas under adressen http://www.landsbygdspolitik.fi/sv/information/natkolumner/i_sommarregnet.2142.news.*

SKALL HELA FINLAND VARA BEFOLKAT?

Ett ja innebär dyra och komplicerade lösningar, men alternativet är att lämna delar av landet åt sitt öde. Principdiskussionen bör nu föras, medan det finns alternativ. Det finns en stark social beställning på ett finländskt verk som Kristina Mattssons *Landet utanför – Ett reportage om Sverige bortom storstaden*, ett som väcker debatt om ett hurudant Finland vi vill ha. Minusstatistiken i en artikel i Helsingin Sanomat (21.4) toppades av två åländska

kommuner, Kōkar (minus 16,4 procent) och Sottunga (14,2). Kōkars befolkning minskade med 49 till 249, Sottunga med 17 till 103, och här närmar man sig konkret frågan vad som är den absoluta smärtgränsen för en kommun. Tolv kommuner tappade minst 10 procent av befolkningen på fem år, var tionde invånare. Många av dem ligger i perifera randområden i

norra och östra Finland, men även Halsua, Lestijärvi och Lavia ligger kring eller nära tio procents befolkningsfall. I Finland har 210 av 336 kommuner drabbats av en befolkningsnedgång de senaste fem åren. Med en politik som gynnar tillväxtstäder och -regioner, är det självklart att de unga och ambitiösa söker sig dit och bort från kommuner som har det svårt. ”Om politiken fortsätter stå lika handfallen, står vi inför en mycket smärtsam omställningsprocess där tomma skogsbeväxta byar och övergivna åldringar kommer att möta de enstaka turister som av misstag passerar”, målar Mattsson upp. Men hotet är lika reellt i Finland. När något prioriteras, är det alltid någonting annat som prioriteras bort, och detta andra talas det mindre om. Måste tätortsinvånarna statsandelsvägen subventionera livsvalet för den som vill leva i en glesbygd utan egen livskraft, eller handlar det mera om viktiga nationella värden? Den här debatten bör föras. Den politiska tystnaden är det största hotet mot glesbygden. Många kommuner kan försvinna som kommunala enheter, men värre är det för dem som kan försvinna som bebodda platser. *Uppgifterna är från ledaren, skriven av Peter Ehrström, i Vasabladet (9.7).*

”HELA FINLAND SKA LEVA” – DAGS ATT UTSE DELEGATER TILL LANDSBYGDSRIKSDAGEN!

Den pensionerade kommundirektören i Vörå Erik Liljeström skriver i en insändare om landsbygdspolitik med rubriken ”Hela Finland skall leva” i Vasabladet (11.7) bl.a. följande i slutet på sin text:

... Höstens kommunalval kommer måhända att visa vägen till ett nytt tänkesätt. Ett tänkesätt där den gröna, sköna, friska och rena landsbygden ånyo kommer till heders och centralismen får ge vika för det lilla i en harmonisk landsbygd med fungerande byaråd, som tar vara på möjligheterna till omsorg om människan, barnen och de äldre. Den sistnämnda gruppen blir en allt större skara, som med all rätt vill uppleva att den åldrande människan är en resurs värd att värna om.

Må årets finlandssvenska Landsbygdsriksdag få rätt i sina utsagor:

”Landsbygdspolitik handlar inte bara om närservice. Det är mycket mer än att stöda småföretagande eller lantbruk. Det är mera än en kamp för när demokrati och byaverksamhet. För att livet på landet skall fungera krävs allt detta och mer därtill. Det krävs att man, när man fattar beslut, ser helheten, inte bara inbillar sig att om någon del fungerar, så fungerar allt (ur Landsbygdsriksdagstidningen med text av landsbygdsutvecklare Peter Backa red. anm.).”

Med vänlig hälsning till deltagarna i Landsbygdsriksdagen.

Strävan är att den finlandssvenska Landsbygdsriksdagen, som hålls 6-7.10 i Åboland i Korpo på Skärgårdscentret Korpoström, skall ta ställning till frågor som är viktiga för landsbygden och att beslutsfattarna skall beakta det som Landsbygdsriksdagen framför. Arrangörerna för Landsbygdsriksdagen har byggt upp programmet på basen av diskussioner under många landsbygdsfora och Landsbygdsriksdagens beslut kommer att föras vidare till nationella beslutsfattare. För att få beslutsfattare att ta Landsbygdsriksdagens beslut på allvar, krävs också att Landsbygdsriksdagen i någon mån kan anses vara representativ för den finlandssvenska landsbygdsbefolkningen, vilket görs genom att finlandssvenska byar, kommuner och organisationer, som sysslar med landsbygdsfrågor, ges möjlighet att utse delegater. Även andra än delegater är självfallet välkomna att delta i diskussionerna, men utan rösträtt. En särskild inbjudan kommer att gå till kommuner, organisationer och

hembygdsrörelse i städerna som värnar lokala miljöer, samlar uppgifter om människor som bott i vissa kvarter och skriver om småfolkets historia i staden. Hembygdsrörelsen är en längtan efter det ursprungliga, och många söker sina rötter via släktforskning, andra anknyter till platser där de lekt som barn och det är inte alls konstigt. Att hitta någonting bortom mediabuset, bortom teknikens krav på ständig tillgänglighet, kan vara just det som balanserar upp vardagen. För att människan skall må bra, behövs påminnelser om andra tider och andra sätt att leva. Om det sedan förverkligas som några sommarveckor i en stuga utan bekvämligheter eller om man deltar i arrangerande av sommarfester är mindre viktigt, för huvudsaken är att man kan identifiera vad som känns "hemma". Känslan behöver inte heller stå i motsatsförhållande till känslan att höra hemma i en storstad. Det går alldeles utmärkt att ha mer än en hembygd. Blanda inte heller ihop känslan för hembygd med knutpatriotism, inskränkthet och fördomar. Att älska sin hembygd ger identiteten ett ankare, man känner sina rötter, vilket inte betyder att man förnekar andra människor hembygder. Varenda en människa över hela klotet har rätt till just sin hembygd, och det finns inga skäl att ställa hembygden i motsatsförhållande till världen, för världen består ju av ett lapptäcke av hembygder. Uppgifterna är från ledaren, skriven av Benita Mattsson-Eklund, i Ålandstidningen (3.8) och finns under webbadressen <http://www.alandstidningen.ax/article.con?id=31542&iPage=2>.

BÄTTRE SAMORDNING AV REGIONALPOLITIKEN GER STÖRRE MÖJLIGHETER FÖR LEADER-METODEN

För programperioden 2014-2020 har EU-kommissionen föreslagit en gemensam strategisk ram för strukturfonderna (regional- och socialfonden), sammanhållningsfonden, fiskerifonden och fonden för landsbygdsutveckling, vilket är ett

anmärkningsvärt steg mot en mer och bättre samordning av regionalpolitiken. Förslaget innebär en ökad möjlighet att tillämpa Leader-metoden för lokal utveckling inom alla områden, oavsett om de är på landsbygden eller i städerna och om det är stadsnära eller kustnära områden. Det är nu ett utmärkt tillfälle att förnya Leader-metoden och förbättra dess potential att utveckla, testa och slutligen finna nya vägar mot en mer hållbar framtid för Europa. Men denna idé behöver fortfarande starkt och hörbar stöd från civilsamhället, eftersom många beslutsfattare är försiktiga inför den förnyelse denna institutionella innovation skulle innebära, så därför har vissa experter inom lokal utveckling och representanter från civilsamhällsorganisationer tagit fram ett uttalande: *Community-led Local Development: Making it a success*. De menar bl.a. att lokala samhällsföreningar sitter på många lösningar på dagens stora utmaningar, så som miljöförstöring och arbetslöshet, samt att myndigheter bör stöda detta utan att kväva det med byråkrati. Flera europeiska landsbygdsnätverk, så som Agricultural and Rural Convention (ARC), stöder uttalandet och vill sprida det för att väcka ytterligare diskussioner om hur man kan använda Leader-metoden på landsbygden och i städerna på bästa möjliga sätt. Uppgifterna är från Riksorganisationen *Hela Sverige ska levas hemsida* och finns med länk till själva uttalandet under adressen <http://www.helasverige.se/kansli/nyheter/visa-nyhet/blog/1/3563/2/>.

LÄS ÄVEN DETTA

Ordet "talko" fascinerar i Sverige

I Finland har man gjort det i generationer, medan det i Sverige inte ens finns ett ord för det.

Talko, som ju går ut på att grannar hjälper varandra med sysslor som kräver lite extra arbetsinsats. I den synnerligen välmående och växande byn Socklot i Österbotten, där Mona och Ragnar bor, serveras det fisksoppa när talkot är slutfört. De är två trogna läsare av tidningen Land som dess chefredaktör Eva Källström lärde känna på 1980-talet. ”Samarbete, sik, skratt och muminflöserande långt in på ljusa sommarnatten är ett finskt framgångsrecept som får hela byar på gott humör”, skriver hon i ett nummer av Land i början på augusti. Talko var ett ord som även fångade landsbygdsutvecklingsintresserade Lennart Nilssons intresse vid ett besök hos Svenska studiecentralen regionkansli i Österbotten för knappt ett år sedan. Nilsson blev tvungen att googla för att få en riktig översättning/betydelse. Han har sedan använt det i många sammanhang för att skapa gemenskap, och är smått avundsjuk på ordet som inte har någon direkt motsvarighet i rikssvenskan. I det lokala språkprogrammet på Nilssons hemort Krokomb, blev diskussionen livlig över ordet talko.

Talko eller talkoarbeta är ett lånord från finskan till finlandssvenskan. Ordet betecknar det gemensamma arbete som görs av folket till exempel i en by eller liknande när man ställer upp med eller för varandra i stort eller smått, från att bygga en bystuga till att kratta gårdsplanen åt en sjuk granne. Nuförtiden är ordet inte begränsat till bytalko utan vem som helst kan bjuda in sina vänner till talko. Till begreppet hör att arbetet görs i någon mening kollektivt, oftast tillsammans i en större grupp och under en begränsad tid, till exempel en eftermiddag. Som ersättning för avslutat arbete brukar talkovärden bjuda på någonting gott att äta eller dricka. Rikssvenskan saknar en god motsvarighet, däremot har det norska ordet "dugnad" ungefär samma betydelse. I Nordamerika talar man om "barn raising" i liknande sammanhang. Ordet talko är ett exempel på en oegentlig finlandism, och härstammar sannolikt via finskan från det ryska ordet "toloka" med samma betydelse.

Källa: Wikipedia

Årets stadsdel finns i Vasa

Finlands Hembygdsförbund har på årsmötet (3.8) under de Nationella hembygdsdagarna i S:t Michel 2-5.8 utsett Vapenbrödraby i

Vasa till Årets stadsdel. ”I Vapenbrödraby kombineras en respekt för frontveteran traditionen med en aktiv medborgartradition och ett rikt föreningsliv. Området är ett fint exempel på en stadsdel där man tar vara på invånarnas välmående och säkerhet”, säger Rauno Lehtinen, ordförande i nämnden som valde Vapenbrödraby till Årets stadsdel (tolfte i ordningen). Ordföranden för Jukolas byggare Markku Ahonpää och ordföranden för Edvinsstigens traditionsförening Ari Syrjämäki tog emot diplomerna. Det är traditionsföreningen som sköter om Korsubyn och Edvinsstigen med fler än 300 konstverk.

Uppgifterna är från en artikel, skriven av Nathalie Holmgren, i Vasabladet (4.8). Se även Finlands Hembygdsförbunds hemsida under adressen <http://www.kotiseutuliitto.fi/vaasan-asevelikyla-vuoden-kaupunginosa>. På hemsidan <http://www.kotiseutuliitto.fi/> finns mer utnämningar att läsa om.

Vapenbrödraby

- Grundades när män som kom hem från fronten behövde en plats att bygga ett hem.
- Föreningen Vasas byggare rf grundades 1946 för att hjälpa till med inflyttningen och byte sedan namn till Jukolas byggare efter Aleksis Kivis verk ”Sju bröder”.
- Alla gator utom en har även fått sina namn efter boken.
- År 1956 blev de sista husen på området färdiga.
- Vapenbrödraby har ett eget lågstadium, Asevelikylän koulu.

Källa: Vasabladet 4.8

Diskussionstillfälle i Helsingfors inför nästa programperiod

Det är viktigt att redan nu börja förbereda sig för nästa programperiod (2014-2020). Ett diskussionstillfälle har redan hållits i Åbo (16.8), medan nästa går av stapeln i Helsingfors nu på torsdag(23.8). Även ett informationsmöte i Vasa är planerat att hållas. De som medverkar i Helsingfors är ordföranden för Byaverksamhet i Finland rf Eero Uusitalo, landsbygdsprofessorn vid ÅA i Vasa Kjell Andersson, verksamhetsledaren vid Pomoväst rf Gunilla Wasström och landsbygdsutvecklaren vid Svensk Byaservice Peter Backa. De som inbjuds är berörda myndigheter, organisationer och nätverk i städerna, samt nyckelpersoner inom stadens förvaltning och förtroendevalda. Som arrangörer fungerar Svensk Byaservice och Byaverksamhet i Finland rf, i samarbete med lokala aktionsgrupper och Svenska temagrupper inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen. *Under webbadressen <http://www.studiecentralen.fi/start/article-8532-17642-diskussionstillfalle-om-framtidens-narsamhalle-i-helsingfors-238> finns programmet för diskussionstillfället i Helsingfors.*

Bestäm själv för framtiden!

Snart dags för festseminariet LOKAALI i Joensuu

Årets LOKAALI – Paikallistoimijoiden valtakunnalliseen juhlaseminaari (LOKAALI – De lokala aktörernas nationella festseminarium) hålls i Joensuu 1-2.9. Alla byaktörer och lokala aktörer runt om i Finland är välkomna till evenemanget som erbjuder intressanta byutfärder, kulturprogram och god mat från landskapet. Speciell gäst för tillställningen är miljöminister Ville Niinistö. Temat för dagarna är byarna i en kommunstruktur i förändring. I politikdebatten på söndag (2.9) ingår miljöministern, professor Hannu Katajamäki och landskapsdirektör Pentti Hyttinen. Under festseminariet offentliggörs Årets by på riksplanet, Vägvisare för byaverksamheten, Årets landsbygdsaktör och Årets landsbygdsprofil. I arrangörsstaben ingår Byaverksamhet i Finland rf, Pohjois-Karjalan Kylät ry, Landsbygdsens bildnings- och kulturförbund, landsbygdsnätverksenheter och andra aktörer. *Mer info, program och anmälningsblankett (anmälan senast 24.8) finns som länkar på Byaverksamhet i Finlands rf:s hemsida <http://www.kylatoiminta.fi/>.*

Bidra med innovativt om landsbygdsutveckling

Det europeiska nätverket European Rural Alliance, där Riksorganisationen Hela Sverige ska leva (HSSL) och Byaverksamhet i Finland rf är medlemmar, har startat en Think Tank om landsbygdsutveckling. Nu bjuder de in alla intresserade aktörer att bidra med artiklar om landsbygdsutveckling, där syftet är att samla in bra och innovativa strategier och politiska förslag med fokus på sådant som är överförbart mellan olika länder. En presentation på engelska av artikeln skall vara insänt före utgången av september på e-mailadress ksmedslund@gmail.com. Uppgifterna är från HSSL:s hemsida och finns under

adressen <http://www.helasverige.se/kansli/nyheter/visa-nyhet/blog/1/3571/2/> med länk till inbjudan (på engelska), <http://wpmu.helasverige.se/files/open-call-era.pdf>, där själva processen i inlämnandet finns beskrivet.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaföreningarna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net . Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@studiecentralen.fi . Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
--